

Prožimanje jezičnih i civilizacijskih sadržaja u nastavi klasičnih jezika

Stručni skup za nastavnike klasičnih jezika

Zagreb, 24. veljače 2025.

Prvi međužupanijski stručni skup za učitelje i nastavnike klasičnih jezika iz svih županija u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje održan je 24. veljače 2025. godine u Osnovnoj školi Pavleka Miškine u Zagrebu u prostorijama klasičnog kabineta. Skupu pod nazivom *Prožimanje jezičnih i civilizacijskih sadržaja u nastavi klasičnih jezika* nazočio je 61 učitelj i nastavnik klasičnih jezika iz svih dijelova Hrvatske.

Sudionike skupa u ime organizatora pozdravila je Kornelija Pavlić, prof. vanjska suradnica Agencije za odgoj i obrazovanje, a u ime škole domaćina Vesna Vrbanović Jančić, prof. mentor, ravnateljica škole. Stručni skup započeo je *Pozdravom grčkih bogova iz Pavlekice*. Učenici četvrtih razreda OŠ Pavleka Miškine sudionike skupa pozdravili su kostimirani u grčke bogove. Bilo je veliko zadovoljstvo gledati učenike u njihovim vrlo realističnim kostimima. Sandra Huzjak, učitelj mentor, predstavila je projekt OŠ Pavleka Miškine *Pogled s Olimpa*. Projekt je ostvaren u suradnji s učiteljicom latinskog i grčkog jezika Martinom Hrdalo, učiteljem mentorom. Naglašen je veliki doprinos roditelja u realizaciji ovog projekta, osobito u financijskom smislu. Učenici su nastupili i na Samoborskom fašniku. Voditeljice projekta prikazale su i videouradak snimljen tijekom projekta koji se obzirom na kvalitetu sadržaja može koristiti kao obrazovni nastavni materijal.

Slijedilo je predavanje asistentice na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Maje Tabak Demo *Antička civilizacija u novolatinskoj književnosti* čiji je cilj bilo prikazati primjer latinističke prakse u humanizmu, s osobitim naglaskom na inkorporiranje antičkih elemenata. Kao ogledni primjer predavačica je prezentirala djelo *Historia de duobus amantibus* („Pripovijest o dvoje zaljubljenih”) iz 1444. godine talijanskoga humanista Eneje Silvija Piccolominija. Uvodni dio bio je posvećen kratkom definiranju razdoblja humanizma i renesanse u kontekstu latinskih pisaca i oživljavanja antičkoga svijeta i glavnim biografskim podacima o autoru Piccolominiju. U središnjemu dijelu izlaganja predavačica je prezentirala odabrane paragrafe latinskoga teksta iz spomenutoga djela. Osim ukazivanja na jezične značajke onodobnoga latinskog jezika, poseban je naglasak bio stavljen na realni komentar, tj. na uočavanje svih kulturnih, vjerskih, povijesnih i ostalih antičkih elemenata u predmetnome tekstu. Za nastavnike je osobito bio dragocjen primjer primjene teksta u nastavi, npr. na koji je način jedan humanist svoje djelo odjenuo u antičko ruho, koji su antički elementi utkani u

retke „Pripovijesti” ili primjer rada na tekstu u kojem se traži uočavanje jezičnih osobitosti, npr. ciceronovski jezik u 15. st. U zaključku je djelo bilo prikazano kao sastavni dio latinističke prakse humanizma i renesanse, pisano upravo prema onodobnom književnom uzusu.

Iduće predavanje pod nazivom *Civilizacijski sadržaji i tekst – nerazdvojiva cjelina* održala je Dubravka Matković, prof. savjetnik, nastavnica grčkog i latinskog jezika u Klasičnoj gimnaziji u Zagrebu. Cilj predavanja bio je prikazati na koje se načine tekst na klasičnom jeziku (originalni ili prilagođeni) koristi kao isključivi izvor za ostvarivanje jezičnih i civilizacijskih ishoda kurikula nastavnih predmeta grčkog i latinskog jezika te međupredmetnih tema. Predavačica je naglasila nerazdvojivost civilizacijskih i tekstualnih sadržaja unutar obrade određene teme. Kao ogledni primjer prikazala je jezičnu i sadržajnu usporedbu dvaju tekstova opisa štita, tj. načine na koje su scenu opisali Homer u *Ilijadi* i Vergilije u *Eneidi*. Iz usporedbe upotrebe morfoloških i sintaktičkih oblika proizlazi naglašenost Hefestovog umijeća i Vulkanovog poznavanja budućnosti. Iz analize civilizacijske poruke književnih tekstova vidljivo je da Homer u prvi plan stavlja prikaz načina života u minojskoj kulturi i ljepotu prirode, dok je Vergilije usmjeren na slavljenje rimske prošlosti i budućnosti iz Enejine perspektive. Predavačica je temu zaključila konstatacijom da Homer u 8. st. pr. Kr. koristi u epskoj književnosti deduktivni pristup promatranja izvana, a Vergilije u 1. st. pr. Kr. induktivni pristup. Zaključak je predavanja da je povezanost teksta i konteksta najbitnija u nastavi klasičnih jezika.

Nastavnik latinskog jezika u IV. gimnaziji u Zagrebu Boško Gojević, prof. savjetnik, održao je interaktivno predavanje *Primjeri dobre prakse: pisane provjere utemeljene na latinskome tekstu – prednosti i nedostatci*. U predavanju je ponudio veliki broj različitih tipova zadataka koje učenici tijekom rada na tekstu mogu rješavati samostalno, u paru ili u grupi. Kao polazni tekst predavač je odabrao prilagođeni tekst u udžbeniku za 2. razred učenja latinskog jezika u gimnazijama, odnosno tekst iz 3. knjige pjesničke zbirke Publija Ovidija Nazona *Ars amatoria*. Prema Ovidijevim uputama, žena mora paziti na svoj izgled i uklanjati ili brižno skrivati svaki tjelesni nedostatak. Ova je tema vrlo pogodna za raspravu s učenicima u okviru primjene tema međupredmetnih kurikula. Predavač je prezentirao različite tipove zadataka prilagođene na poznatom odnosno nepoznatom tekstu. Također je prezentirao veći broj zadataka usmjerenih na poticanje učeničke motivacije: križaljke, povezivanje, ispune, a nastavnicima klasičnih gimnazija bili su zanimljivi zadatci na temu iz grčke mitologije. Tijekom izlaganja nastavnici su na poticaj predavača komentirali prezentirani sadržaj.

Posljednja aktivnost sudionika Međužupanijskog stručnog skupa bila je *Radionica izrade pisane provjere ishoda triju domena s vrednovanjem*, koju je vodila nastavnica grčkog i latinskog jezika u Klasičnoj gimnaziji u Zagrebu Kornelija Pavlič, prof. izvrsni savjetnik. Cilj radionice bio je potaknuti učitelje i nastavnike na detaljno

iščitavanje teksta predmetnih kurikula i smjernica predmetnih kurikula koje se odnose na sastavljanje i vrednovanje pisanih provjera. U kratkom uvodnom dijelu voditeljica je uputila sudionike na tekst iz „Kurikuluma nastavnog predmeta Latinski/Grčki jezik” i napomenu da dvije od tri pisane provjere tijekom nastavne godine treba sastaviti na način da su zastupljene sve tri domene: jezična pismenost, iskustvo teksta i komunikacija te civilizacija i baština. Također je prikazala nekoliko vlastitih primjera pisanih provjera i ostvarene rezultate učenika. Sudionici radionice zatim su bili podijeljeni u grupe (prema tipu škole u kojoj rade – gimnazije, klasične gimnazije, strukovne medicinske škole, osnovne škole i prema jeziku koji predaju – latinski/grčki jezik) uz osiguran dovoljan broj prijenosnih računala. U zadanom vremenu sudionici su na temelju podijeljenog polaznog teksta sastavili vlastiti primjer pisane provjere te izradili kriterije sumativnog vrednovanja. Na kraju je slijedila prezentacija sastavljenih pisanih provjera te vrlo konstruktivna diskusija.

Stručnom skupu nazočio je 61 sudionik od 67 prijavljenih u ettaedu sustavu, a *Forms* evaluaciju ispunilo je 57 sudionika. Sudionici su visokim ocjenama ocijenili sva izlaganja i radionicu. Prosjekom od 4,82 do 4,88 sudionici su vrednovali zanimljivost i jasnoću izlaganja svih predavača. Sudionici smatraju da su informacije koje su dobili u predavanju korisne i primjenjive u vlastitoj nastavnoj praksi, što pokazuju ocjene u rasponu od 4,69 do 4,85. Radionica izrade pisanih provjera ocijenjena je najvišom ocjenom 4,98. U komentarima sudionici su pohvalili pripremljenost i stručnost predavača, obilje korisnih primjera dobre nastavne prakse primjenjivih odmah u vlastitoj nastavi, radionicu, prijateljsko i suradničko ozračje, diskusije tijekom predavanja i nakon radionice. Prosječna ocjena za zadovoljstvo organizacijom stručnog skupa je 4,97, a komunikacija organizatorice i voditeljice tijekom skupa 5,00.

Međuzupanijski stručni skup u trajanju od 6 sati organizirala je Kornelija Pavlić, prof. izvrsna savjetnica, vanjska suradnica Agencije za odgoj i obrazovanje za klasične jezike.

Kornelija Pavlić